

במדבר פרק י"ז (אויטאמאטיש איבערגעזעצט)

Yiddish

אויטאמאטיש איבערגעזעצט

סיכום השיעור

סיכום: במדבר פרק י"ז — נאך קרח און דער נסיון פון די שטעקן

1. דער גורל פון די מחתות פון די 250 מענטשן (י"ז, א-ה)

טעקסט: די ערשטע פסוקים מסיים'ן דעם מעשה פון קרח פון פריערדיגן פרק.

עיקר ביאורים:

קרח, דתן און אבירם זענען פארשלאנגען געווארן דורך דער ערד — זיי זענען גאנץ אוועק געווארן פון דער קהל. אבער די 250 מענטשן וואס האבן געקרבנט קטורת און זענען פארברענט געווארן דורך פייער, זייערע גופים זענען נאך געבליבן. זיי זענען געבליבן "א חלק פון דער קהל" אין טויט, פונקט ווי דער ענין פון "וואס אל עמיו" מיינט צו זאגן קבורה צווישן משפחה. זייער טענה איז, אין א געוויסן זין, נאך געווען דא.

השם באפעלט משה צו זאגן **אלעזר** (נישט אהרן) צו זאמלען די מחתות. דער דיוק ווייזט אז אלעזר האט שוין אנגענומען כהונה תפקידים — א סימן אז דער מעשה געהערט צום דריטן חלק פון ספר במדבר, וואו אלעזר איבערגייט אין דער תפקיד נאך אהרן.

די מחתות זענען געווארן **הייליג** (כי קדשו). דער עיקר איז, די מענטשן זענען נישט אומגעקומען ווייל זייערע קרבנות זענען אפגעווארפן געווארן ווי חול. דאס פארקערטע איז אמת: ווייל די קטורת איז געווען הייליג, זענען זיי פארברענט געווארן. די מחתות האלטן דעריבער די קדושה און מען מוז זיי איבערניצן.

די עבירה איז געווען פערזענלעך (חטאי האנשים האלה בנפשותם) — זיי האבן געזינדיגט קעגן זיך אליין, נישט קעגן דער גאנצער עדה. אבער די הייליגע כלים מוזן נאך דינען דעם משכן.

די מחתות ווערן געהאמערט צו דינען בלעכער (רקועי פחים) צו באדעקן דעם חיצון'דיגן מזבח (מזבח החיצון). דער מזבח האט געשטאנען אין א פובליק'ן ארט וואו אלעמען האט געקענט זען, און דאס מאכט די באדעקונג א שטענדיגן **אות** און **זכרון** — א ווארענונג אז קיין איש זר זאל נישט קרבן'ען קטורת. דער פרק זאל לאגיש דא זיך מסיים'ן.

חידוש: כמעט יעדער מעשה פון דעם סארט לאזט איבער א פיזישן שאריות ווי אן אות. דער מעשה אליין איז אן אות, אבער דער ממשות'דיגער זכרון פארשטארקט די לימוד איבער דורות.

2. די טענה פון דעם עם און די מגפה (י"ז, ו-ט"ו)

טעקסט: די עדה קלאגט דעם צווייטן טאג; א מגפה ברעכט אויס און ווערט אפגעשטעלט דורך אהרן'ס קטורת.

עיקר ביאורים:

טראץ קרח'ס דראמאטישן חורבן, איז דער עם נישט איבערגעצייגט **געווארן**. זיי האבן באשולדיגט משה און אהרן: "אתם המתם את עם ה'" — איר האט אומגעבראכט השם'ס עם. דאס איז אן אפקלאנג פון קרח'ס אריגינעלע טענה — כל העדה כולם קדושים — די גאנצע עדה איז הייליג, אזוי אז אומברענגען עטלעכע פון זיי ווייל זיי האבן געוואלט קדושה אדער כהונה האט אויסגעזען אומגערעכט.

א גרונטיגע יסוד קומט ארויס: אומברענגען קעגנערס באווייזט נישט אז דו ביסט גערעכט. אפילו נסיות'דיגע טויטן (בריאה יברא ה') זענען נישט גענוג

ראי' — מענטשן קענען רעכענען אז א צדיק ווי משה האט פשוט די כח צו טון נסים. מען דארף עפעס מער.

השם שרעקט ווידער מיט גאנצן חורבן (הרומו... ואכלה). משה און אהרן פאלן אויף זייערע פנימער, אבער דאס מאל קען משה נישט **דאווענען** מיט זיין פריערדיגן טענה (האיש אחד יחטא) ווייל די קלאג קומט פון דער גאנצער עדה, נישט פון איין מסית.

אנשטאט, ניצט משה א ***סגולה*** — ער זאגט אהרן צו נעמען א מחתה מיט פייער פון **מזבח** (דוקא נישט אש זרה), צולייגן קטורת, און גיין צווישן דעם עם צו מכפר זיין. די זעלבע קטורת וואס האט אומגעבראכט די 250 מענטשן **ראטעוויט** איצט די איבעריגע. דער חילוק: ווען אהרן טוט עס אויף דעם ריכטיגן אופן, הייל'ט עס אנשטאט צו חרובן.

אהרן שטייט ממש **צווישן די מתים און די לעבעדיגע**, שאפנדיג א מחיצה מיט דער קטורת וואס שטעלט אפ די מגפה'ס פארשפרייטונג — באשריבן כמעט ווי א מדבק וואס גייט פון איינעם צום צווייטן. 14,700 שטארבן, צוגעלייגט צו קרח'ס גרופע און די 250.

3. דער נסיון פון די שטעקן (י"ז, ט"ז-כ"ד)

טעקסט: השם באפעלט א נייע בחינה — צוועלף שטעקן געלייגט אין אהל מועד.

עיקר ביאורים:

אפילו נאך דער מגפה, בלייבט די טענה פון דעם עם. השם שאפט דעריבער א **פאזיטיווע** הוכחה אנשטאט א שטראפנדיגע.

יעדער שבט גיט א שטעקן (מטה) — דער ווארטשפיל איז וויכטיג, ווייל מטה מיינט סיי "שטעקן" און סיי "שבט", ווייל א שבט ווערט סימבאליש פארטראטן דורך דעם פירער'ס שטעקן. יעדער פירער'ס נאמען ווערט געשריבן אויף זיין שטעקן; אהרן'ס נאמען גייט אויף דעם שטעקן פון לוי.

די שטעקן ווערן געלייגט איבערנאכט לפני ה' אין אהל מועד. אין דער פרי, האט אהרן'ס שטעקן **געשפראצט, געבליט, און געבראכט מאנדלען** (שקדים) — דריי שטופן פון וואקס. מאנדלען ווערן אויסגעקליבן ווייל זיי וואקסן שנעל, פארשטארקנדיג די נסיות'דיגע גיכקייט און לעבעדיגקייט פון דעם אות.

דער פסוק וועקסלט צווישן די נעמען אהל מועד און אהל העדות — משה לייגט די שטעקן אין אהל מועד אבער גייט אריין אין אהל העדות דעם צווייטן מארגן. דער וועקסל איז א חזר'דיגע ענין וואס איז ווערט צו באמערקן.

דער עיקר חידוש: אומברענגען מענטשן איז א שוואכע סימן פון אויבערשטנ'ס רצון. מאכן בלומען וואקסן — ווייזנדיג לעבן און שאפונג אנשטאט חורבן — איז א פיל שטארקערע ראי' פון אויסדערוויילטקייט. דאס איז דער אות וואס וועט ענדלעך שטילן (והשקטי מעלי) די קלאגעס פון דעם עם.

4. דער שטעקן ווי א שטענדיגער זכרון (י"ז, כ"ה-כ"ו)

טעקסט: גאט'ס באפעל צו אפהיטן אהרן'ס שטעקן.

עיקר ביאורים:

5. סטרוקטור באמערקונגען

די פרק חילוק איז פארשטעלט אין צוויי הינזיכטן. ערשטנס, דער נאטירלעכער אפשניט זאל קומען נאך דעם מחתות מעשה (י"ז, ה), וואס מסיים'ט דעם קרח מעשה ממש. וואס קומט דערנאך — די קלאג, מגפה, און שטעקן נסיון — איז א נייער מעשה, כאטש עס איז טעמאטיש ממשיך. דער סדר איז: (1) עונש פון קרח, (2) זכרון פון די מחתות, (3) דער עם בלייבט נישט איבערגעצייגט, (4) מגפה און קטורת ישועה, (5) די פאזיטיווע ראי' פון דעם בליענדיגן שטעקן. יעדע שטופע גייט העכער ווייל די פריערדיגע הוכחה איז געווען נישט גענוג.

צווייטנס, די לעצטע צוויי פסוקים פון פרק י"ז געהערן טאקע טעמאטיש מיטן קומענדיגן פרק, ווייל זיי שטעלן א קשיא וואס דער פאלגנדיגער פרק ענטפערט. זיי וועלן באהאנדלט ווערן מיט דעם קומענדיגן פרק'ס שמועס.

פונקט ווי די מחתות פון די זינדיגע זענען געהאמערט געווארן אויפן מזבח ווי א זכרון און שטענדיגן אות, ווערט אהרן'ס שטעקן אויך צוריקגעלייגט לפני העדות ווי א בלייבנדיגער זכרון — אבער דאס איז דער *שענערער* אות, אן אות פון לעבן אנשטאט טויט.

די אנדערע שטעקן ווערן צוריקגעגעבן צו זייערע בעלים, אבער אהרן'ס נסיות'דיג געשפראצטער שטעקן ווערט געהאלטן למשמרת לאות לבני מרי — אפגעהיט ווי אן אות פאר די מורדיגע.

די כוונה איז בפירוש שיענדיג: כדי זיי זאלן נישט קלאגן ווידער ולא ימותו — און זיי זאלן נישט שטארבן. גאט העלפט דעם עם אויסמיידן צוקונפטיגע טויטליכע קלאגעס. צוגיין צום משכן אן רשות איז טויטליך, ווי עס איז געווען געווארן איבער און איבער, אזוי אז דער אות דינט סיי ווי א ווארענונג און סיי ווי א באשטעטיגונג אז אהרן איז אויסדערוויילט געווארן. משה פירט אויס גאט'ס באפעלן פונקטליך.

תמלול מלא

במדבר פרק י"ז: די מחתות, די מגפה, און דער בליענדיגער שטעקן

די המשך פון קרח'ס מרידה

ווי מיר האבן געשמועסט נעכטן, דאס איז טאקע א המשך פון דער מעשה. זאל איך איבערמאכן דעם לעצטן חלק פון דער מעשה פון פריער און דערנאך איז דא נאך א חלק וואס טאקע אויב עמיצער וואלט געוואלט מאכן א שניט דאן זאל ער האבן געשניטן נאך דעם חלק.

זא וואס מיר האבן איז אזוי. געדענקט אז קרח און זיין משפחה און דתן ואבירם און זייערע משפחות, זיי אלע זענען פארשלונגען געווארן אין דער ערד. די ערד האט זיך געעפנט און זיי פארשלונגען. זא דאס איז איין זאך און דאס זעט אויס צו זיין דער סוף פון דעם. זא זיי זענען אוועק פון דער קהל. זיי זענען נישט קיין חלק פון דער וועלט מער. אין א געוויסן זין קען מען זאגן עס איז זייער קלאר. מ'קוקט ארום, מ'זעט אז ער איז נישט דא. זא מ'זעט אז דאס איז וואס איז געשען מיט קרח.

אבער איצט די 250 מענטשן וואס האבן געפרוואוט צו זיין כהנים און זענען פארברענט געווארן, זיי זענען נאך דא. זייערע גופים זענען נאך דא. זיי זענען נישט לעבעדיג אריין אין שאל. זייערע גופים זענען נאך דא. זא זיי זענען נאך א חלק פון דער קהל אין א געוויסן זין. ווי מיר זען, ווען מ'ווערט מאספ צו דיין פאלק, צו דיין משפחה, דאס איז וואס געשעט ווען מ'שטארבט, ווען מ'ווערט באגראבן מיט דיין משפחה און אזוי ווייטער. זא די מענטשן זענען באגראבן געווארן מיט זייער משפחה. עס זאגט נישט אז זיי זענען באגראבן געווארן אבער מיר נעמען אן זיי זענען באגראבן געווארן ווי די מענטשן האבן געטאן מיט זייערע משפחות, גופים אין דער מדבר. זיי זענען נישט אוועק. זא זיי זענען נאך ארום. אין א געוויסן זין זייער טענה איז נאך דא.

דער ציווי צו זאמלען די מחתות

דערפאר איז דא א ספעציעלע מצוה, א ספעציעלער המשך, נישט א מצוה נאר טאקע דער סוף פון דער מעשה צו ווייזן וואס געשעט מיט דעם, אז מיר מאכן דאס אין א סארט סימן, אין א סארט זייער וויכטיגע בשורה, די דברים, פאר אלע דורות צו וויסן אז די מענטשן האבן פארלוירן. און דאס איז א ספעציעלע מצוה.

וידבר ה' צו משה און ער זאגט אים צו זאגן צו אהרן, אנטשולדיגט צו אלעזר, דער זון פון אהרן. אהרן איז דער כהן גדול. ער מישט זיך נישט אריין אבער אלעזר, ווי מיר זען שפעטער, איז אויך איינע פון די זאכן אין וועלכן די מעשה איז שוין א חלק פון דעם דריטן חלק פון ספר במדבר ווו אלעזר ווערט דער כהן נאך אהרן. אהרן איז געווען אלט שוין, אפשר אלעזר האט שוין איבערגענומען פונקציעס, פונקציאנאלע זאכן, כאטש זאכן וואס מיר דארפן ארבעט. אלעזר האט זיך געזארגט.

די קדושה פון די מחתות

ער זאגט, נעם די מחתות, נעם די כלים, די זאכן אין וועלכע זיי האבן געברענגט זייער קטורת, ווארף אוועק דאס פייער. פייער מיינט דא, נישט ממש פייער, ריכטיג? עס מיינט קוילן אדער וואס דאס פייער איז אין. ווארף עס אוועק, צעשפרייט עס, ווארום די מחתות זענען געווארן הייליג, זיי זענען געהייליגט געווארן, זיי זענען געמאכט קודש, זיי זענען געגעבן געווארן צום משכן, זיי זענען געגעבן געווארן צו די קטורת.

זא דער פאקט אז זיי זענען פארברענט געווארן איז ווייל זיי זענען געווען הייליג. עס איז נישט אז די קודש איז נישט אנגענומען געווארן און דערפאר זייער קודש איז א סארט חולין, עס איז נישט הייליג. עס איז פארקערט. עס איז ווייל זיי זענען געווען הייליג אז זיי זענען פארברענט געווארן. זא דערפאר דארפן מיר נעמען די מחתות, כאטש זיי האבן געזינדיגט אויף זיך אליין, ריכטיג? מיט אנדערע ווערטער, עס איז נישט קיין זינד פון דער קהל, עס איז א זינד פון זייער מענטש, עס איז פערזענלעכע זינד. אבער השם זאגט די מחתות זענען נאך א חלק פון דעם משכן, זיי זענען נאך כשר.

שאפן א זכרון אויפן מזבח

זא דערפאר זאלן מיר עס נעמען, מיר זאלן מאכן פון דעם א באדעקונג, א סימן, א סארט רקועי פחים, מ'באדעקט עס, מ'קלאפט עס אראפ ביז עס איז דין און עס ווערט א באדעקונג, א שיינע באדעקונג פארן מזבח. דער מזבח איז נישט געווען באדעקט ביז דעמאלט אזוי שוין, משמע, אדער זיי האבן נאר צוגעלייגט צו דער באדעקונג. עס זאגט נישט פון וואס די מחתות זענען געווען געמאכט, צי זיי זענען געווען גאלד, מסתמא קופער, ווייל דער מזבח איז געווען באדעקט אין קופער.

און דאס איז ווייל זיי האבן עס געברענגט פאר השם און זיי זענען געווארן הייליג. און דערנאך, אבער דער עיקר פונקט איז, דאס וועט זיין א סימן פאר די בני ישראל. זא חוץ פון דעם פאקט אז עס איז א מחתה, עס קען נאר ווערן גענוצט אין א וועג. עס איז ספעציעל געלייגט געווארן אויפן מזבח, דער מזבח איז אין א ציבורדיגן ארט, דער מזבח איז עפעס ווו יעדערער קען זען, עס איז נישט אינעווייניג ווו קיינער קען נישט זען, עס איז אן אויסערדיגע זאך. און יעדעס מאל ווען עמיצער גייט צום מזבח, וועסטו זען, דאס איז משונה, די באדעקונג פון דעם מזבח, די פלאטירונג אויפן מזבח, איז א חלק פון דעם סימן, עס זאגט, קוק וואס געשעט צו מענטשן וואס פראווען צו נעמען אוועק די כהונה פון לוי, פון אהרן און זיינע קינדער.

זא מיט אנדערע ווערטער, דאס איז נישט נאר ווי א משונה זאך ווו עס איז געווארן הייליג, זא דערפאר מוז עס זיין א חלק, נאר עס איז ווי א לימוד אזוי, און דאס איז עפעס וואס מיר זען אין אלע די מעשיות, עס איז כמעט אלעמאל עפעס וואס בלייבט איבער צו זיין א סימן, אפילו די מעשה אליין

אהרן שטעלט אפ די מגפה מיט קטורת

זא דערפאר, זיי דארפן טאן אסאך מער, זיי דארפן, השם איז נאך זייער אויפגעברויזט, און ער וויל חרובן זיי אלעמען, און איצט משה קען נישט דאווענען, ער האט נישט קיין טענה איבער, אבער ער האט א וועג, ער האט א וועג, עס איז זייער אינטערעסאנט, דאך, די זעלבע קטורת וואס האט אומגעברענגט די 250 מענטשן וועט ראטעווען די רעשט פון די מענטשן, זא עפעס זייער מאדנע גייט פאר דא.

דער ציווי צו ברענגען קטורת

אבער משה זאגט אהרן, איך האב א תירוץ, נעם די מחתה, לייג פייער פון דעם מזבח, זא זייער וויכטיג, דאס איז נישט אש זרה, פייער פון דעם מזבח, און גיי צו די מענטשן און מכפר זיי, זא משמע קטורת איז עפעס וואס מכפר פאר א זינד, מכפר פאר א מגפה, עס קען האבן עטלעכע מעדיצינישע אייגנשאפטן אין א וועג, עטלעכע מענטשן קען זאגן דאס, אבער אין יעדן פאל, עס איז עפעס וואס קען לייזן דעם פראבלעם, עס איז דא א נגף, עס האט אנגעהויבן א מגפה, א מגפה האט אנגעהויבן, גיי לייג קטורת דארט, עס וועט עס אפשטעלן.

שטייענדיג צווישן די טויטע און די לעבעדיגע

און דאס איז וואס אהרן האט געטאן, ער לויפט, תיכף, אריין אין דער עדה, אריין אין די געזאמלטע מענטשן, און ער זעט אז דאס איז אמת, דער נגף האט אנגעהויבן, די מגפה האט אנגעהויבן, ער לייגט קטורת, ער שטייט צווישן די טויטע און די לעבעדיגע, מיט אנדערע ווערטער, ביז וואו אהרן איז געקומען, מענטשן זענען געשטארבן, און פון דער קטורת און ווייטער, אפשר ממש, ווי ער איז געשטאנען, און עס איז ווי א מגפה וואס שפרייט זיך, ווי אויף א אנשטעקנדיגן אופן, ריכטיג, זא עס שפרייט זיך, עס ברענגט אום איינעם, דעם צווייטן, און דערנאך וואו אהרן שטייט, ער האט געמאכט ווי א מחיצה מיט זיין קטורת, און דאס איז וואו די מגפה האט אפגעשטעלט, און די מגפה האט אפגעשטעלט.

און מיר האבן אין סוף פון דעם זאץ וואס זאגט ווי פיל מענטשן זענען אומגעקומען אין דער מגפה, 14,700 מענטשן זענען אומגעקומען אין דעם נגף, חוץ פון קרח און די 250 מענטשן וואס זענען אומגעקומען, און אהרן קומט צוריק צו משה און א סארט באריכט צו דעם נגף, און דאס איז א סארט דער נגף האט אפגעשטעלט.

זא דאס איז דער סוף פון דער צווייטער מעשה, עס איז געווען א נגף, און עס איז געלייזט געווארן דורך די קטורת, די זעלבע קטורת וואס האט אומגעברענגט יעדערן, ווען אהרן האט עס געטאן, דאס איז טאקע מסתמא דער פשוט'ער סברא, ווען אהרן האט עס געטאן, עס איז געווען אויפן ריכטיגן אופן, און דערפאר איז געווען נישט עפעס וואס האט אומגעברענגט קיינעם.

דער נסיון פון די שטעקן

אבער איצט ווידער, דאס איז נישט גענוג צו ווייזן, מענטשן האבן נאך א טענה, זיי האבן נאך א פראבלעם, זא השם פראוואט צו טאן עפעס צו ווייזן עפעס, אז אהרן איז דער איינער וואס איז אויסדערוויילט, משמע זיי האבן נישט, דער פאקט אז ער קען הרג'ענען זיינע לייט וואס זענען קעגן, וואס טשאלענדזשן אים, איז נישט גענוג, זא ער זאגט עפעס אנדערש, ער זאגט עפעס נייעס.

דער ציווי צו ברענגען די שטעקן

און ער זאגט דאס, השם רעדט צו משה, און ער זאגט זיי, זאג יעדן פון די שבטים, יעדן פירער פון, אדער יעדן שבט, 12 פון זיי, צו נעמען א שטעקן, מטה, עס איז אינטערעסאנט ווייל מטה איז א שטעקן, און מטה איז אויך דאס בילד, דער משל, ריכטיג, וואס ווערט גענוצט, משל וואס ווערט גענוצט צו פארשטעלן א שבט, ריכטיג, א שבט איז ממש אויך א שטעקן, אדער א מטה מיינט אמאל עפעס ווי מיר רופן א שבט, א שבט, אבער עס ווערט גערופן א שבט, ווייל דער שבט ווערט געפירט דורך עמיצן מיט א שטעקן, עפעס אזוי.

איז א סימן, אבער דער פאקט אז דאס איז איבערגעבליבן איז א סימן צו ווייזן אונז די בשורה, דעם לימוד פון דער מעשה.

און ער האט עס געטאן, זא דאס איז געווען דער ציווי, און אלעזר טוט עס, ער מאכט עס, און עס ווערט א זכרון, און דא אין דער מעשה, און ווען עס ווערט געטאן, דער פסוק דערקלערט דאס בעסער, עס ווערט א זכרון פאר די בני ישראל, א סימן, א שטיק זכרון, אז א פרעמדער, עמיצער וואס איז נישט פון די קינדער פון אהרן זאל עס נישט נעמען אוועק, און ער זאל נישט זיין ווי קרח און זיינע לייט, און ער האט דאס געטאן ווי השם האט געזאגט משה צו טאן.

איצט, דאס איז דער סוף, דא איז דער סוף פון דעם חלק פון דער מעשה, אזוי שניידט איך עס אויף, און דאס איז וואו דער פרק זאל געווען זיין.

די קלאג פון די מענטשן דעם צווייטן טאג

איצט, משמע דאס איז נישט געווען גענוג, זא בפירוש משה האט געוואונען דעם קאמף, קרח איז אומגעקומען, עס זענען געווען 250 מענטשן אומגעקומען, אבער עס זעט אויס ווי די מענטשן האבן נאך געטראכט אז זיי האבן א גוטע טענה, מענטשן האבן נאך געטראכט אז זיי האבן א פונקט, זא דער פאקט אז זיי זענען געשטארבן איז נישט געווען גענוג.

הרג'ענען איז נישט קיין גענוגענדע ראי'

זא דא זען מיר עפעס זייער וויכטיג, הרג'ענען מענטשן איז נישט קיין גענוגענדע ראי' אז דו ביסט גערעכט, מ'דארף אויך ווייזן אז מ'איז גערעכט, מ'דארף כאטש ברענגען א בעסערן סימן, דאך אפילו זיי זענען אומגעקומען נסיים ווי משה האט געזאגט, דאס אלעס איז נאך נישט גענוג, משמע משה, ער קען טאן נסים, ער קען מאכן אז נסים זאלן געשען אויך, דאס באווייזט נישט פיל, זא מיר דארפן ווייזן עפעס מער.

זא מיר האבן די קלאג, זא דאס איז ווי נאך א טריט פון דער מעשה, טאקע נאך א מעשה, עס איז ווי אסאך מעשיות מ'הייבט נאר אן מיט א קלאג, די מעשיות קען האבן אנגעהויבן דא, אבער דאך עס קלאגט זיך איבער וואס איז געשען פריער, איבער דער מעשה פון קרח. די עדה ווידער, די מענטשן קלאגן זיך אויף משה, דעם צווייטן טאג אויף משה און זיי זאגן, איר האט אומגעברענגט השם'ס פאלק, געדענקט, דאס איז געווען קרח'ס טענה, מיר זענען השם, און איצט האט איר זיי אומגעברענגט, איר האט אומגעברענגט עטלעכע פון אונז, נאר פאר וועלן צו זיין קודש, נאר פאר וועלן צו זיין כהנים, עס זעט אויס נישט פייר, עס זעט אויס ווי זיי האבן נישט באוויזן זייער פונקט נאך.

השם'ס כעס און די סכנה פון חורבן

און איצט ווידער, השם איז זייער אויפגעברויזט, זא דאס איז פונקט ווי אין יעדער קלאג, השם איז אויפגעברויזט, זיי אלע זאמלען זיך צוזאמען אויף משה, זיי קומען צום אהל מועד און ווידער, דער ענן איז דארט, דער ענן האט באדעקט דעם אהל מועד, דער כבוד פון השם איז דארט, משה און אהרן גייען אריין אין דעם אהל מועד און השם רעדט צו משה די זעלבע זאך וואס ער האט גערעדט פריער, **הרומו**, שידט זיך אפ פון דעם, און דערנאך וועל איך חרובן זיי אלעמען.

און וואס האבן משה און אהרן געטאן? די זעלבע זאך וואס זיי טוען די גאנצע צייט, זיי פאלן אויף זייערע פנימער, עס זאגט נישט אז משה טוט עפעס, און דא איז דא א נייע זאך, א זייער אינטערעסאנטע מעשה, אנשטאט משה קומט און זאגט, ער קען נישט האבן געזאגט דאס, ווייל דאס איז כל העדה, ווידער, כאטש אלע די פארשטייערס, עס איז נישט טאקע עמיצער וואס זאגט, און דאך, ווי מיר האבן דערקלערט נעכטן, עס איז נאך משה קען האבן געטענה'ט אז קרח האט אויפגעהעצט אלעס, אבער עס האט אויסגעזען ווי עס האט נישט געהאלפן, דער פאקט אז קרח איז חרובן געווארן, קרח האט פארלוירן זייער קלאר, האט נישט געהאלפן אז די רעשט פון די מענטשן, אדער עטלעכע פון די רעשט פון די מענטשן זענען נאך געווען אויף זיין זייט, זענען נאך געווען קלאנגדיג איבער, נישט נאר אויף זיין זייט, זיי זענען געווען קלאנגדיג איבער וואס משה האט געטאן צו אים.

און משה ברענגט עס ארויס, און ער ווייזט זיי, קוקט, דאס איז דער איינער וואס האט געשפראצט, און איצט ווערט דאס אויך א זכרון, פונקט ווי מיר האבן געהאט—

דער שטעקן אפגעהיט ווי אן אייביגער זכרון

דער מטה ווערט אויך צוריקגעלייגט און ווערט א זכרון אויף אייביג, דער שענערער סימן. אז אהרן'ס שטעקן האט געשפראצט און דאס איז וואס גאט זאגט משה צו ברענגען צוריק דעם מטה און אלע די אנדערע האבן זיי צוריקגעגעבן. אבער דער אהרן וואס איז נסיים געשפראצט, לייג צוריק פאר עדות, וועט זיין די **למשמרת** פאר עפעס געהיטס. עס וועט ווערן געהיט. עס וועט ווערן געוואכט. עס וועט בלייבן דארט אז זיי זאלן נישט קלאגן איבער דעם.

מיט אנדערע ווערטער, דאס איז גאט העלפט זיי נישט צו האבן קלאגן. אויב זיי שטארבן, דאן וועלן זיי גיין צום משכן און זיי וועלן שטארבן. ווי מיר זען די גאנצע צייט, מ'קען שטארבן פון גיין נאנט צום משכן ווען מ'איז נישט אויטאריזירט. זא דאס וועט זיין א סימן צו ווייזן זיי אז דער אהרן איז אויסדערוויילט געווארן און זיי זאלן נישט טאן גארנישט. משה, דאס איז וואס גאט זאגט און דאס איז וואס געשעט.

א באמערקונג וועגן פרק-איינטיילונג

איצט, די מעשה גייט ווייטער אין א דריטן מדרגה און דער פרק דא איז אפגעשניטן געווארן טאקע אין דעם אומריכטיגן ארט דא. איך וועל זיי נישט נאכפאלגן. מיר וועלן אנהייבן דעם ערשטן פסוק, דעם לעצטן פסוק, אדער די לעצטע פסוקים פון דעם פרק. מיר וועלן טאן מארגן אין דעם קומענדיגן פרק ווייל דאס איז טאקע די שאלה, איך טראכט, וואס ענטפערט. עס איז דא א שאלה און תשובה דארט.

זא איצט נעמען זיי דעם שטעקן, וואס איז ווי ממש סימבאליש פון דעם שבט, לייג יעדן איינעם נאמען אויף זיין שטעקן, אהרן אויף זיין שטעקן, אדער דער שטעקן וואס פארשטעלט לוי, און דו וועסט לייגן אלע די שטעקן אין דעם אהל מועד, און איצט וועט עס זיין א נייער וועג פון ווייזן ווער איז אויסדערוויילט, ווער עס איז אויסדערוויילט, זיין שטעקן וועט בליען, זא א שטעקן דאך איז געמאכט פון האלץ, עס איז אן אומנאטירלעכע זאך, עס ווערט גענוצט נאר ווי א שטעקן, אבער אויב עס איז געמאכט פון האלץ, דאן קען עס זיין, עס קען שפראצן, עפעס קען וואקסן אויף אים.

א בעסערער סימן: לעבן אנשטאט טויט

זא השם וועט ווייזן, נסיים, אבער אין א וועג, אז אהרן'ס שטעקן האט שפראצונג, עס שפראצט, עס וואקסט, עס לעבט, און דאס וועט ווייזן אז אהרן איז אויסדערוויילט געווארן, און איך וועל שטילן, איך וועל שטילן פון מיר די קלאגן פון די מענטשן, זא דאס איז זייער שיין, איך טראכט עס איז א זייער פשוט'ער פונקט, הרג'ענען מענטשן איז נישט קיין זייער גוטער סימן, אבער אויב מ'קען מאכן בלומען וואקסן מער ווי אנדערע מענטשן, דאס איז א סארט בעסערער סימן.

דער נס פון דעם בליענדיגן שטעקן

און דאס איז וואס זיי טוען, משה רעדט צו די מענטשן, זיי יעדער גיט אים א מטה, ער לייגט דעם מטה אהרן צוזאמען, ער לייגט עס אלעס אין דעם אהל מועד, און ער לאזט עס דארט איבער נאכט, דערנאך אין דער פרי, משה קומט צום אהל העדות, ווידער אהל העדות, אהל מועד, טוישן נעמען, און דא זען מיר, דאך, אז דער מטה אהרן האט געבליט, עס האט ציין, עס האט נאך א מדרגה פון בלום, אפשר ווי די שפיציגע טיילן וואס קומען ארויס, די מאנדלען, און עטלעכע מאנדלען, עס האט טאקע פרוכט, עס קומט צו וואקסן, שקדים איז עפעס וואס וואקסט שנעל, זא דאס איז די סארט בילד.